

Naturpleje som driftsgren

Specialkonsulent Heidi Buur Holbeck
Videncentret for landbrug

Biodiversitetssymposiet 2011
Århus universitet 21. januar 2011

Støttet af
Fødevareministeriet og EU

Landdistrikter.dk

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Den Europæiske
Landbrugsfond for Udvikling
af Landdistrikterne

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond
for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet
for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget
i finansieringen af projektet.

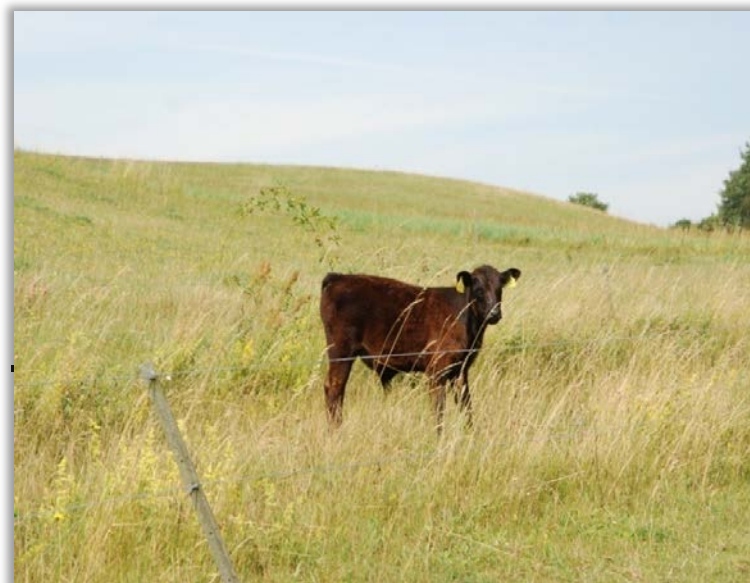
Perspektiver for naturplejen

- Kun ca. $\frac{1}{2}$ af alle §3 arealer plejes tilstrækkeligt
- Alene i Natura 2000-områderne er målet, at igangsætte pleje på 110.000 ha, heraf $\frac{2}{3}$ via afgræsning
 - Vil kræve ca. 32. – 33.000 ammekøer
- Stramme ammoniakkrav langs ammoniakfølsomme naturtyper, giver begrænsninger for mange husdyrproduktioner

Ammekøer i Danmark

- I dag er der ca. 100.000 ammekøer i Danmark
- Gens. besætningsstørrelsen er på ca. 12 ammekøer. Hovedparten er fritidslandmænd, der vil have dyrene omkring gården
- Danmark er i dag ikke selvforsynende med oksekød.....

- Hvad skal der til for at gøre naturplejen rentabel?
- Interview med 5 landmænd, der kan leve af naturpleje

Fælles for de 5 bedrifter

- Engagerede landmænd
- De har alle nøje overvejet, hvilken del af dyreholdet, der afgræsser de forskellige typer arealer
- Det er større sammenhængende natur
- Robuste racer, der har lette kælvninger
- Har bibeholdt gamle bygninger i stedet for at bygge nyt

**Rationel drift = store sammenhængende arealer med høj græsproduktion.
Her Skjern enge**

Men der er også behov for pleje af mange små og ukurante arealer, f.eks. overdrev

Kvægfaglige udfordringer

- Kælvninger om efteråret, især ved intensive racer
- Arealerne skal passe til det kvæghold, man har
- Der skal anvendes skiftefolde for at undgå parasitter
- Ekstensive racer på de mest ekstensive arealer
- Tilskudsfodre kalve i kalveskjul – hvis man må

Kvægfaglige tilpasninger til naturpleje

Behov for "ammestue" til førstegangskælvende, syge og gamle køer skal gå tæt ved gården

Slutfedning er oftest nødvendig – dvs. der skal være staldkapacitet til rådighed

Mange barrierer ved naturpleje

- Dårlig driftsøkonomi på grund af lav tilvækst og høje omkostninger
- Tilsyn er tidskrævende
- Pleje af arealerne kan være besværlig
- Bekymring for, om krav om plantedække kan opfyldes
- Lave tilskudssatser

Behov for nytænkning

Her: Gårdsalg af eget kød

Landdistriktsmidlerne 2010 - 2013

- 5 årig miljøordning:
 - Pleje af græs- og naturarealer
 - Forpligtelse til afgræsning: 1.400 kr/ha
 - Forpligtelse til slæt: 800 kr/ha
 - Særligt værdifulde naturarealer: 3.350 kr/ha
- Krav:
 - Ingen: gødning, omlægning, plantebeskyttelsesmidler og tilskudsfodring.
 - Arealerne skal i deres helhed fremstå med tæt lavt plantedække d. 31. 8.

Enkeltbetaling = ca. 2.200 kr. pr. ha

- Arealer, der søges Enkeltbetaling til, skal have karakter af dyrkbart landbrugsareal
- Plantedækket skal bestå af min. 50 pct. græs eller andet grøntfoder
- Dvs. på arealet må der må ikke være mere end 50 pct. med arter som lysesiv, kæruld, lyng, brændenælder, mjødurt, revling
- Arealerne må ikke være meget våde eller stå under vand.

94-0
+ EB
+ MVJ

12.11.2010 11:49

88-a
-EB
- MVJ

12.11.2010 10:11

90-7
- MVJ

12.11.2010 12:06

97-1a
- MVJ

11.11.2010 10:14

Kontrolrapport fra Plantedirektoratet

Pleje af græs- og naturarealer (miljøordninger)

Tilsagns-gruppe	Mark nr.	Overtrædelse	Supplerende bemærkninger
40-1400-12	85-0, 90-0, 90-1, 90-6, 90-7, 90-5a, 92-0, 92-2, 92-3, 92-4, 92-7, 93-3, 93-2d, 93-4b,	Arealet udnyttes hverken med afgræsning eller slæt	Arealet fremstår ikke med den 31. august med tæt kort plantedække

Konsekvens af kontrol

Afvigelser eller manglende
plantedække medfører
sanktioner og
krydsoverensstemmelse med
tilbagebetalingskrav

Mange vælger ikke at
medtage "usikre" naturarealer
i driften

Arealerne udgår af driften

Andre begrænsninger

Husdyrgodkendelsesordningen, der skal beskytte ammoniakfølsomme naturtyper, giver begrænsninger for naturplejen

Men kan det også give plads til naturpleje som driftsgren?

A photograph of a Highland cow with long, curved, light-colored horns and thick brown fur. The cow is standing in a lush green field with some yellow wildflowers. In the background, there is a dense forest of tall evergreen and deciduous trees. A simple wooden fence is visible behind the cow.

Konklusion

Behov for nytænkning af regler, tilskudssatser og traditionel tænkning